

13. maj. 1843

FAKTA

Dato:

13. maj. 1843

Sidetal:

Dagbog B, side 54-55

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.

KKS14024

Trykt udgave:

Jesper Svenningsen (red.): Seks år af

et liv. Johan Thomas Lundbye –

Dagbøger om tro, skæbne, kunst og

kærlighed, København 2018, s. 178

TRANSSKRIFTION

13 May.

Vor Tid har vist sin store Betydning derved: at den kæmper for sin borgerlige Frihed. Jeg kan vel agte dens Bestræbelser, men ikke synderlig sympathisere dermed, jeg saares som Menneske og Kunstner ved at see Religion og høiere Interesser satte til side for de materielle. Religiositeten er svag, og denne Svaghed ligger dybere begrundet end i en forældet Form for vor Statsreligion, en Form, der dog har tabt sin Agtelse hos Masserne. Gid vi ingen Statsreligion havde, man maae give den den deiligste Form, den vil dog forældes. Men Ulykken ligger desværre langt dybere; den egentlige Kjærne er ormstukken, Troen er svækket. Kan Troen atter bringes tillive, da vil Kristendommen paa ny bære velsignede Fruger, men ingen nye Kirkeform kan hjælpe os. Det er sørgeligt at see: af vore 6 theologiske Professorer, Clausen,¹ Engelstoft,² •55• Hohlenberg,³ Scharling,⁴ Martensen⁵ og Rasmus Nielsen,⁶ har maaskee ikke een den barnlige Tro, men sætte istedenfor den: kold Fornuft eller Philosophi. Maaskee gjør jeg dem Uret. Derfor maa jeg skatte Grundtvig saa høit, fordi han strent holder ved den gamle Tro, der maaskee aldrig vil faae Liv hos Massen af Folket i den Skikkelse, hvori den fremtræder i hans Prækener og hele religiøse Virksomhed, men som dog er den ene saliggjørende, [overstreget: og] urgamle og evigunge Tro paa en treenig Gud. Denne barnlige Tro mener jeg vil aldrig uddø, den vil i den ryggesløseste, i den meest philosophisk-selvkløge Periode dog leve i mangt et fromt Gemyt, og derfor vil den vel ogsaa altid have sine Forkæmper; en af dem og en dygtig er Grundtvig, der, skjøndt i saa Meget Oponent, dog mægter at holde sig opreist i den rivende Flod. Selv har jeg den ikke denne barnlige Tro, men: gid jeg aldrig maa agte den ringe! Jeg indseer det uhyre farlige i at indbilde sig at være i Besiddelse af den, og saaledes udhule Grunden, hvorpaa min hele Bygning skulde hvile – jeg har den ikke, det falder mig tungt, ja umuligt at troe Meget i Biblen, det er det stygge Stempel, som Tiden ogsaa har brændemærket mig med, det Stempel, som gjør det umuligt for mig, hvad jeg i mit Mismod saa gjerne vilde, at tilhøre, at leve i en svunden Tid, der staaer glædeligere for mig end vor.

¹ H.N. Clausen (1792-1877), professor fra 1822, sidenhen medlem af den grundlovgivende forsamling.

² C.T. Engelstoft (1805-1889), ekstraordinær professor fra 1834, sidenhen biskop på Fyn.

³ Matthias Hagen Hohlenberg (1797-1845), professor siden 1831.

⁴ Carl Emil Scharling (1803-1877), professor siden 1834.

⁵ Hans Martensen (1808-1884), professor siden 1840, sidenhen biskop over Sjælland.

⁶ Rasmus Nielsen (1809-1884), professor i filosofi siden 1841.

see uendelig meget af, vi var den begraet, som da
jy fik din af Fader; men mellem Naldorne stede
dog endvi enkelte af Blomsterne og det var en
sig Flor af de yndige smaa blaae, man fer
saaes Ubestandigheds Skjold, her kaldet: Mandstro
(Männestron). Nede ved Stenbanken var jy, hvor
fra det lille Parti er tagt, jy i denne Tid har
malet paa. Hvorfor kunde vi kim i fern der leve
i dette lille Paradiis?

13 Maj

Vor Tid har vist sin store Betydning derud: at den
kammer for sin borgerlige Frihed. Jy kan id
agte dens Bestrelser, men ikke synderlig sympathi
sere dem, jy saares som Menneske og Kønstru
ved at see Religion og Kirke Interesser satte tilside
for de materielle. Religions-toten er svag, og denne
Svagbed ligger dybere begrundet end i en færdledet
Form for vor Statsreligion, en Form, der dog har
talt sin Agtelse hos Masser. Tid vi ingen Stats
religion havde, man man give den den deiligste
Form, den vil dog færdedes. Men Ulykken ligger
desvare langt dybere; den egentlige Kirke er
arm stækket, Troen er svækket. Kan Troen
atter bringes tellive, da vil Kiristendommen paa
ny have velsigtede Frugter, men ingen nye
Kirkeform kan hjælpes os. Det er sørgeligt at see:
af vore 6 theologiske Professorer, Glansen, Engelstoft,

55

Haklenberg, Scharling, Martensen og Kasinus Nielsen,
her maaskee ikke een den herulige Tro, men sette
i stedet for den: kald Fornuft eller Philozophi. Maaskee
gjør jeg den Makt. Derfor maa jeg skatte Grundterig
saa høit, fordi han strengt holder ved den gamle
Tro, der maaskee aldrig vil faae die her Massen
af Folket i den Skikkelse, hvori den fremtræder i hans
Prædiken og hele religiøse Virksomhed, men som
dog er den ene saliggjørende, og uingamle og evigvarende
Tro paa en treenig Gud. Denne herulige Tro mener
jeg vil aldrig inddø, den vil i den rigges læseste, i
den meest philosophiske selvkloge Periode dog leve
i maugt et fremt Gemt, og derfor vil den vel ogsaa
altid have sine Forkæmper; en af dem og en
sigtig er Grundterig, der, skjundt i saa Meget Op-
ment, dog mægter at holde sig opreist i den riven
de Flod. Løbe her jeg den ikke denne herulige Tro,
men: gid jeg aldrig maa agte den ringe! Jeg ind-
seer det uimåge farlige i at indbilde sig at være
i Besiddelse af den, og saaledes indbilde Grundten,
hvorpaa min hele Bygning skulde hvile - jeg har
den ikke, det falder mig tungt, ja uimåligt at træe
Meget i Biblen, det er det støjge Stempel, som Ti den
ogsaa har brændemærket mig med, det Stempel,
som gjør det uimåligt for mig, hvad jeg i mit Wis-
mad saa gjerne vilde, at tilhøre, at leve i en stunden
Tid, der staaer glædeligere for mig end vad.